

ANALIZAREA CODULUI IESBA

Partea a VIII-a: Reacția la cazurile de neconformitate cu legile și reglementările [pentru PAIB]

O caracteristică distinctivă a profesiei contabile este asumarea responsabilității de a acționa în interesul public. Profesioniștii contabili ar putea întâlni situații în care constată sau suspectează că organizația angajatoare sau un client nu se conformează legilor sau reglementărilor. Principiile fundamentale de integritate și conduită profesională ale Codului impun contabililor să reacționeze corespunzător la cazurile de neconformitate cu legile și reglementările (NOCLAR), luând măsuri adecvate și punând interesul public pe primul loc.

Atunci când un PAIB constată sau suspectează că a avut sau ar putea să aibă loc un caz de neconformitate cu legile și reglementările, acesta trebuie să ia măsuri la momentul oportun, ținând cont de natura chestiunii și de potențialul de a afecta negativ organizația angajatoare, investitorii, creditorii, angajații și publicul larg. Un PAIB trebuie:

- Să înțeleagă și să se conformeze Codului și prevederilor legale și de reglementare din jurisdicția lor care diferă de cele din Cod sau le depășesc pe acestea (de exemplu, dispozițiile privind raportarea chestiunii respective către autorități sau interdicțiile privind alertarea organizației angajatoare cu privire la faptul că se vor lua măsuri).
- Să țină cont de orice protocoale și proceduri existente în cadrul organizației care furnizează îndrumări cu privire la tratarea cazurilor de neconformitate cu legile și reglementările (de exemplu, politicile privind etica și denunțarea).

Printre legile și reglementările relevante se numără cele care tratează:

- Frauda, corupția și mita
- Produsele/serviciile bancare și alte produse/servicii financiare
- Protecția datelor
- Protecția mediului
- Piețele și tranzacțiile bursiere
- Spălarea banilor, finanțarea terorismului și câștiguri din infracțiuni
- Datoriile și plățile asociate impozitelor și pensiilor
- Sănătatea și siguranța publică

Dar confidențialitatea?

- Prezentarea cazurilor de neconformitate cu legile și reglementările unei autorități adecvate nu este considerată o încălcare a datoriei de confidențialitate față de angajatorul aceluia PAIB.
- Un PAIB trebuie să acționeze cu bună-credință și să fie precaut atunci când face afirmații și aserțiuni.

Obligațiile unui PAIB sunt bazate pe rolul/ poziția ierarhică a acestuia

Codul recunoaște faptul că diferitele roluri din cadrul unei organizații au diverse grade de influență, autoritate și acces la informații. Prin urmare, un PAIB de la nivel superior are un grad mai mare de obligație deoarece acesta este un factor decizional care poate exercita o influență semnificativă în organizația sa. Un PAIB de la nivel superior ar putea avea titlul de director financiar sau vicepreședinte responsabil de finanțe, dar mai importantă decât titlul este influența pe care persoana o exercită. Acei PAIB care ocupă niveluri ierarhice inferioare și nu au același grad de influență au obligații proporțional mai reduse în cazul în care constată sau suspectează un caz de neconformitate cu legile și reglementările.

LUAȚI ÎN CONSIDERARE URMĂTORUL SCENARIU:

O companie de producție internațională de mari dimensiuni a elaborat un instrument bazat pe inteligența artificială pentru preselecția candidaților în vederea ocupării locurilor de muncă. Datele stocate în sistem sunt însă vândute și unui broker de date fără cunoștința sau aprobarea persoanelor intervievate. Acest lucru contravine legilor privind protecția datelor din jurisdicția locală. Dacă un PAIB constată sau suspectează că se întâmplă acest lucru, are obligația de a lua măsuri.

MĂSURILE SPECIFICE PE CARE UN PAIB TREBUIE SĂ LE IA VARIAZĂ ÎN FUNCȚIE DE ROLUL ȘI POZIȚIA IERARHICĂ ALE ACESTUIA.

Un PAIB de la nivel superior:

Dacă directorul financiar al unei companii surprinde o discuție între membrii personalului care sugerează că sistemul companiei nu este conform cu legea acesta trebuie:

- Să înțeleagă problema respectivă, inclusiv natura și circumstanțele sistemului bazat pe inteligența artificială și modul în care este utilizat, modul în care se aplică în acest context legile privind protecția datelor și consecințele pentru organizație și părțile interesate. De exemplu: Care sunt efectele asupra persoanelor intervievate? Compania ar fi supusă unor amenzi semnificative sau acestea i-ar fi afectată reputația?
- Să trateze problema discutând-o cu un superior imediat, precum directorul general executiv, și să ia măsurile necesare pentru:
 - A comunica chestiunea respectivă **persoanelor responsabile cu guvernanta**, precum consiliul de administrație.
 - A demara o investigație la nivel intern.
 - A se conforma legilor și reglementărilor aplicabile, inclusiv dispozițiilor de raportare, dacă există.
 - A rectifica, a remedia sau a atenua consecințele, de exemplu, prin prezentarea chestiunii respective persoanelor intervievate anterior și ajutându-le să atenueze orice efecte negative generate. Stabilirea unui plan de acțiune ar fi facilitată probabil de asistența consilierului juridic sau a altor experți.
 - A reduce riscul reapariției problemei, sfătuind directorul general executiv că vânzarea datelor ar trebui oprită imediat, cu excepția cazului în care s-a obținut un acord, în cunoștință de cauză, pentru folosirea acestora și toate celelalte dispoziții legale au fost respectate.

MĂSURI SUPLIMENTARE PE CARE AR PUTEA FI OBLIGAT SĂ LE IA DIRECTORUL FINANCIAR

- Să stabilească dacă să prezinte chestiunea auditorilor externi ai companiei, ca parte a obligației conducerii de a furniza informații de audit relevante.
- Să evalueze gradul de adecvare al reacției companiei.
- Să exercite raționamentul profesional pentru a determina dacă sunt necesare măsuri suplimentare. Acest lucru presupune să se țină cont de măsura în care o **terță parte rezonabilă și în cunoștință de cauză** ar considera că directorul financiar a acționat corespunzător în interesul public.

Măsurile suplimentare pot include prezentarea chestiunii respective autorităților competente, chiar dacă nu există nicio obligație legală de a proceda astfel, și, în funcție de situație, demisionarea din cadrul companiei. Demisionarea nu substituie luarea măsurilor necesare.

Un PAIB de la un nivel inferior:

Dacă problema a fost suspectată de un PAIB de la un nivel inferior (de exemplu, un ofițer de procesare plăți) în timp ce revizua documentația din dosarul brokerului de date, acesta trebuie:

- Să încerce să înțeleagă problema.
- Să trateze problema discutând-o cu superiorul său imediat sau cu următorul nivel ierarhic din companie, dacă superiorul său imediat a fost implicat.

În cazul unei încălcări iminente a unei legi sau reglementări care ar provoca daune substanțiale investitorilor, creditorilor sau publicului larg, un PAIB poate decide să prezinte imediat problema unei autorități competente pentru a atenua consecințele acelei încălcări.

DE UNDE PUTEȚI OBTINE ASISTENȚĂ?

Prevederile NOCLAR pentru PAIB sunt stabilite în **Secțiunea 260**. Pagina web a IESBA **Support & Resources** include îndrumări utile pentru PAIB, inclusiv un document informativ privind NOCLAR, întrebări & răspunsuri ale personalului IESBA și videoclipuri care explică NOCLAR din mai multe perspective. De asemenea, website-ul IESBA include o **pagină web despre NOCLAR** detaliată.

Codul în format electronic, care este disponibil pe www.IESBAeCode.org, este o resursă online pentru contabili și alți utilizatori ai Codului. Acesta asigură accesul rapid și eficient la Cod, facilitând utilizarea, implementarea și aplicarea acestuia.

Documentul *Analizarea Codului IESBA Partea a VIII-a: Reacția la cazurile de neconformitate cu legile și reglementările [pentru PAIB]* al International Ethics Standards Board for Accountants, publicat de International Federation of Accountants (IFAC) în iulie 2020 în limba engleză, a fost tradus în limba română de Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (CECCAR) în noiembrie 2020 și este reprodus cu permisiunea IFAC. Textul aprobat al documentului *Analizarea Codului IESBA Partea a VIII-a: Reacția la cazurile de neconformitate cu legile și reglementările [pentru PAIB]* este cel publicat de IFAC în limba engleză. IFAC nu își asumă responsabilitatea pentru acuratețea și caracterul complet al traducerii sau pentru orice acțiuni care ar putea decurge ca urmare a acesteia.

Textul în limba engleză al documentului *Analizarea Codului IESBA Partea a VIII-a: Reacția la cazurile de neconformitate cu legile și reglementările [pentru PAIB]* © 2020 al International Federation of Accountants (IFAC). Toate drepturile rezervate.

Textul în limba română al documentului *Analizarea Codului IESBA Partea a VIII-a: Reacția la cazurile de neconformitate cu legile și reglementările [pentru PAIB]* © 2020 al International Federation of Accountants (IFAC). Toate drepturile rezervate.

Titlul original: *Exploring the IESBA Code Installment 8: Responding to Non-Compliance with Laws and Regulations [for PAIBs]*

Contactați permissions@ifac.org pentru permisiunea de a reproduce, a stoca, a transmite sau a utiliza acest document în alte scopuri similare.